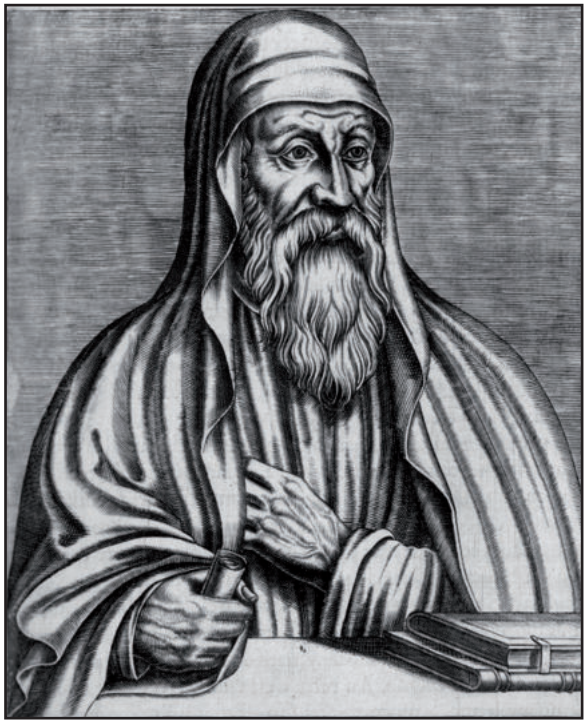
Jean-Yves Leloup
BEVEZETÉS AZ IGAZI FILOZÓFUSOKHOZ
A görög atyák avagy a nyugati gondolkodás elfelejtett tartománya
(Kairosz Kiadó, 2006)

Van úgy, hogy nincs kedvem azzal kísérletezni, miféle olvasmánynak álljak neki, és ilyenkor gyakran bizonyul jó választásnak egy-egy Kairosz Kiadó megjelentette könyv. Persze, nem jelenthetem ki, hogy e kiadótól nem nyúlhatok kevésbé érvényes fordításokba és munkákba, számomra mégis amolyan védjegy a neve: az itt közreadott művek zömének van mélysége, tartalmuk valóságos mércével mérhető, irányultságuk alapvetően vállalható. Így voltam a számomra egyelőre kevéssé ismert Jean-Yves Leloup művével is.

Bevezető az igazi filozófusokhoz – ez a cím akár megtévesztő is lehetne, hiszen könnyen asszociál az ember arra, hogy itt valami olyan következik, ami nem filozófia, vagy legalábbis eddig nem filozófiaként volt számon tartva, innentől bezzeg az lesz… És valóban, az eredeti, francia címben, talán szerencsésebb módon, az „igazi filozófusok" idézőjelben szerepel. Aztán nagyon hamar kiderül, hogy egyházatyákról és teológiai műveik bemutatásáról lesz szó, amit bizonyos szempontok szerint jól vagy rosszul összerakott valaki… E valaki számomra indifferens személy volt és maradt, amíg még a bevezetőben a következőket nem találta írni: *„E ponton már a megnyílás metafizikájában vagyunk, mely nem más, mint találkozóhely. A szembenállás és az egyesülés helye alany és tárgy között, egymástól való függőségük kölcsönös megragadottságában. A Valóság nem objektív és nem is szubjektív, hanem az a bizonyos »bennfoglalt harmadik«"*. És kész, ezzel alapvetően megnyert magának, hiszen egyik kedves, központi gondolatomat láttam magam

Órigenész (185–253)

előtt. Akkor már bennem volt a gonosz kérdés, aminek okvetlenül a végére kellett járnom. Vajon képes lesz-e végigvinni az egész művön át ezt a figyelemreméltó szempontot?

Megmondom: képes volt rá. És ez sokkal inkább örömmel töltött el, mint írása bármelyik fejezete. Pontosan azért, mert ritkaságszámba megy a modern iskolázottságú szerzők között – legyen bár teológus az illető – az, akinél egy ilyen alapvető pont nem marad csupán egy tűzijáték múló felvillanása, hogy utóbb visszatáncoljon az üres tudományosság biztonságához. Ekkor már kíváncsi lettem arra is, hogy mi mindennel foglalkozik még Monsieur Leloup.

A filozófia, a pszichológia és a teológia doktora, mintegy ötven kötet szerzője, fordító és előadó. Alapvetően gnosztikus irányultságú ortodox teológus, aki mások mellett Tamás, Mária Magdolna, János és Fülöp gnosztikus evangéli-

umainak fordítója és magyarázója. Munkássága során behatóan foglakozott – egyéb művei kapcsán is – a Jézus korabeli zsidó vallásossággal, a kopt gnoszticizmussal, a sivatagi atyákkal és a korai katolicizmussal. És ahogy igen hosszú bibliográfiáját olvasom, azt látom, hogy írt a tibeti és egyiptomi halottaskönyvekről, összevetve azokat a katolicizmus vonatkozó írásaival. Éppen ahhoz a típushoz tartozik tehát, amelyikből lehetne akár százszor vagy ezerszer ennyi ezekben az ínséges időkben.

Nagyszerű módon adja közre a különböző atyák – igazából felesleges felsorolni ki mindenkiről van szó, Órigenésztől Új Teológus Simeonig – munkásságát azon ember félreismerhetetlen fogalmazásmódjában, aki nem csak tudja, amit tud, de benne a tudás él, megelevenedve. Nem a filozófusok házi feladatán rágja át magát, akadémikusan kivágva és felcímkézve a tanításokat, hanem igen plasztikusan láttatja mindazt, ami az emberi elgondolásokból egyáltalán láthatóvá tehető. Külön öröm volt elolvasni azt az Epilógust, ami egy előadása írott változata. Ez nem egyebet tűzött ki maga elé – sikerrel –, mint a gnózis jelentésgazdagságának bemutatását, valamiképp hidat verve az egyházatyáktól a mélypszichológia vallásos szempontból megfontolandó vonulatáig.

Nem gondolom, hogy a Tradíció nagy huszadik századi gondolkozói tévedtek volna, amikor a kereszténység még megmaradt lehetőségeit vették számba, és nekünk, akik az ő nyomukban kívánunk járni, hogy a szellemi élet hegycsúcsaihoz érjünk, saját magunknak is számot kell vetnünk a katolikus vallással mint lehetőséggel – amely földi szervezetként az első volt a modern alapítások között, és amely sajátos története okán erőt önthet belénk, ha forrásvidékét járva a régi teológusok műveit hozzávehetjük az egyetemes hagyományhoz. A feladat sem nem egyszerű, sem nem új: életünk lankadatlan gyarapítása, fényének emelése a magunkba szívott tudással a lehetségesig elmenően, amelyhez nélkülözhetetlenek az ilyen könyvek, amíg nem tehetjük meg, hogy a modern világ kapuját becsukjuk a hátunk mögött.

Bevezető az igazi filozófusokhoz – leteszem, és mint hegymászó, elérvén a csúcsot, örvendezve körültekintek. Valóban, olyan bevezető volt, amit nyugodt szívvel tennék hozzá, ha rajtam múlna, a középiskolák egyirányúsított filozófiaanyagához, mint egy titkos, ébresztő adalékot.

Nagyatádi Horváth Tamás

Philippe de Broca
HUHOGÓK
Történelmi kalandfilm, 143 perc (1988)

Elöljáróban szeretnénk leszögezni: kulturális szemléink, könyv-, zene- és filmajánlóink nem kívánnak az „újdonság" iránti kritikátlan rajongás modern babonájának megfelelni. Semmilyen téren nem hiszünk abban, hogy ami újabb, az feltétlenül jobb vagy szebb lenne – korunk progresszív szuggesztióinak értelmében. Inkább Frithjof Schuon szavait tekintjük mérvadónak az esztétika vonatkozásában: *„A szépség kozmikus, pontosabban földi funkciója, hogy az értelmes teremtmény emlékezetében felidézze – platóni értelemben – az archetípusokat, egészen a Végtelen ragyogó Éjének archetípusáig elmenően. Ebből következik, hogy a szépség teljes megismerése megköveteli az erényt, sőt azonos azzal: más szóval, ahogy az objektív szépség vonatkozásában különbséget kell tennünk a külső forma és a közvetített üzenet mélysége között, éppúgy különbséget kell tennünk a szépség érzékelésében is az esztétikai érzés és a lélek ennek megfelelő szépsége, vagyis a különféle erények között. Túl bármiféle »érzékek nyújtotta vigaszon«, a szépség üzenete egyszerre intellektuá-*